Razen zvezno koordiniranega vrhovnega štaba, osnovne organizacijske strukture in standardizacije orožja ni videti, na primer, da naj bi bilo še kaj več v zvezni upravi skupne obrambe. Tako preurejena obrambna pripravljenost bi ne le bila mnogo bolj učinkovita, ker bi jo vsak narod zares čutil kot svojo, temveč bi tudi onemogočila vznemirljive možnosti in sumničenja kakega novega oficirskega puča za restavracijo beograjskega centralizma in diktature.

(Ciril Žebot, SD, april 1968)

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Vsekakor se bo treba dogovoriti za sorazmeren medrepubliški ključ za zasedbo diplomatskih položajev, poleg tega pa bi si morali Slovenci izgovoriti, da jim redno pripadajo ambasadorska mesta v Avstriji in Italiji, kjer žive slovenske manjšine. Republike naj bi tudi imele dogovorjeno pravico da lastnih republiških atašejev v državah, kjer bi to zanje bilo posebej koristno.

(Ciril Žebot, SD, april 1948)

LETNIK XIX — VOLUME XIX 1. Oktober 1968. Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada. ŠTEVILKA 10. — NUMBER 10.

29. OKT. 1918

29. OKT. 1968

St. 1. V Ljubljani, dne 4. novembra 1918. Letnik I.

URADNI LIST
Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Razglasi Narodne vlade.

1.

Državljani!

Predsedništvo Narodnega veča v Zagrebu kot vrhovna oblast države Slovencev, Hrvatov in Srbov je na predlog Narodnega sveta v Ljubljani za Slovenijo imenovalo to-le vlado:

Predsednik: **Josip vitez Pogačnik.**
Oddelek za notranje zadeve: **dr. Janko Brejc.**
Oddelek za prehrano: **dr. Ivan Tavčar.**
Oddelek za uk in bogočastje: **dr. Karel Verstovšek.**
Oddelek za pravosodje: **dr. Vladimir Ravnihar.**
Oddelek za socialno skrbstvo: **Anton Kristan.**
Oddelek za finance: **dr. Vekoslav Kukovec.**
Oddelek za promet: **dr. Pavel Pestotnik.**
Oddelek za industrijo in trgovino: **Karel Triller.**
Oddelek za javna dela in obrt: inženir **Vladimir Remec.**
Oddelek za poljedelstvo: prelat **Andrej Kalan.**
Oddelek za narodno obrambo: **dr. Lovro Pogačnik.**
Oddelek za zdravstvo: **dr. Anton Breceelj.**

Vlada si je v svesti, da je prevzela za prehodno dobo do končne ureditve naše edinstvene države težko in odgovorno dolžnost.

To dolžnost bo mogla vršiti le s pomočjo in podporo Vas vseh.

Državljani! Združite vse svoje sile v blaginjo naše domovine!

Vzdržujte red in mir!

Vsi dosedanji zakoni in vse dosedanje naredbe ostanejo še nadalje v veljavi, enako vse narodne vojaške in civilne oblasti ter uradi, dokler vlada drugače ne ukrene.

Nihče ni upravičen, si sam delati pravice.

Rojaki, spoštujte imetje, čast in poštenje drugorodnih sodržavljanov!

Vojaki, bodite na službo domovini; gre za Vaš lastni dom!

Zvesta velikim načelom, v katerih imenu smo dosegli svojo svobodo, Vam vlada obljublja, da hoče zvesto služiti narodu.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1918.

Josip vitez Pogačnik s. r.
predsednik.

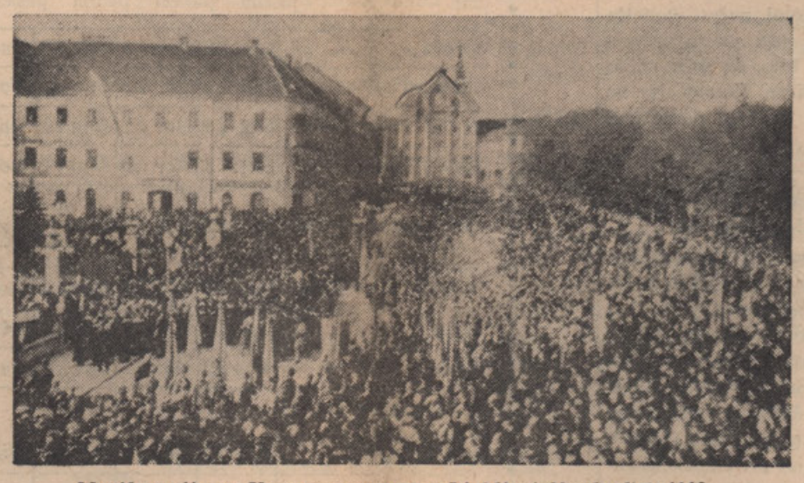

Manifestacije na Kongresnem trgu v Ljubljani 29. oktobra 1918.

NAŠ ZGODOVINSKI DAN

50 let je prešlo v zgodovino od nepozabnega, zgodovinskega trenutka, ko je 29. oktobra 1918 majhen slovenski narod odpovedal pokorščino skoro tisoč letnemu tiranu. Trpljenje je prikipelo do vrha v letih. I. svetovne vojne 1914—1918. Po načrtih velenemške klike naj bi bil med drugimi slovanskimi narodi izbrisan tudi slovenski narod, da napravi prostor za "Drang nach Sueden".... Božja Previdnost je odločila drugače. Dala je Slovencem velike može, preroke, voditelje: dr. Janez Ev. Krek, dr. Anton Korošec, škof Jeglič in pisatelje kot sta bila Ivan Cankar in Finžgar.

Prekratke je bilo veselje nad pridobljeno svobodo. Zavezniki so svečano razglasili enakopravnost vseh narodov. Bila je diplomatska laž! Barantali so za slovenko zemljo in jo kot kos pogače vrgli drugim v izrabljajne.... Enemu jarmu je sledil drugi. Slovenija in Hrvaška sta bili "vojaški plen" takozvanih bratov na jugu. Preveč je bilo zaupanja in zato tako veliko razočaranje.

Usodno leto 1941 je razbilo trhlo stavbo. Dobe strašne okupacije. Spet je sijala zarja svobode 1945. Novo razočaranje! Zopet so bili veliki Zapadnjaki tisti, ki so ves slovanski svet, med njimi tudi Slovenijo, vrgli v žrelo Kremlina. (Sovjetska interesna sfera). Ni bilo nobenega smisla za pravičnost, za prostost in samodločbo. Odločali se veliki na Jalti in drugod v škodo tistim narodom, ki so neizmerno trpeli pod nemškim okupatorskim kopitom. Sredstva: nasilje, koncentracijska taborišča so ostala ista, le barva je bila menjana. Preje rjava, sedaj krvavo rdeča.

In to drobno zrno sredi narodov Evrope? Kdaj so mu že bilje peli, pa ni mrl, niti noče umreti, ampak znova kljub nasilju izpoveduje: "Živeti hočemo"! Živeti svobodno življenje na svobodni zemlji, v svobodni slovenski državi! Od leta 1945 do danes je slovenski narod po svojih sinovih doma, izkristaliziranih v trpljenju, in po svojih sinovih v zamejstvu, ki so izgubili vero v takožvano "bratstvo" znova izpovedal svojo težnjo, da želi nič več kot enakopravnost z drugimi narodi v lastni, suvereni državi. Pripravljen je govoriti o medsebojni povezavi z drugimi suverenimi narodi in državami. Toda le pod pogojem: enakopravnost, suverenitета, lastna državnost!

Vse to se je izkristaliziralo v teku let. Pot slovenskega državnega gibanja je podobna plezalcu na strmo goro. Visok cilj, kjer je polno sonca in naravne krasote. Toda pot je težka. Treba je vrvi, cepinov in podkovanih čevljev. In še nekaj: Krepke odločne volje! Na vrh priti za [illegible] večkrat pregledati teren, toda navzgor k cilju!

To je slika slovenskega državnega gibanja. Ni bilo lahko delo od 1. 1941 do danes. Borba z nasprotniki, ki so si vtepli v glavo: Premajhni smo, rabimo varuhe.... Mesečnik "Slovenska Država", "Slovenska Izjava" v letu 1950 in nato sistematično organiziranje, zbiranje, žrtve, brošure, knjiga dr. C. Žebota: "Slovenija včeraj, danes in jutri". Ali kdo verjame, koliko truda je bilo vloženega v vse to? Kdor ni osebno sodeloval, ne ve in ne verjame. Toda—slovenska državna zavest je danes tako živa kot še nikoli! Doma in v zdomstvu! Vsakdo, kdor čuti v sebi slovensko zavest, ve kaj je njegova dolžnost!

....In ko bo za naš slovenski narodni praznik v Torontu razvita slovenska zastava, bo to naš simbol, ki nas bo klical k novim podvigom, k vstrajnosti, odločnosti in neziprosni borbi za naš končni cilj: Slovenska država, enakopravna z drugimi državami na svetu!

Bratje, sestre, kjerkoli ste: Na delo! Nanj nam veljajo besede slovenskega pesnika: "Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi, a trud naj Vam nebo blagoslovi!"

Mirko Geratič

50

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates $4.00 per year: 30c per copy
Advertising 1 column x 1" $2.80
Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.
Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 $, za Argentino 250 pezov, za Brazilijo 60 kruzeirov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35 šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za Francijo 600 frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi „Slovenske poti".
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

POZOR ROJAKI! POTUJETE SKOZI RIM v DOMOVINO? Sprejem na letališču ali železnici, ogled Rima, prenočišče, domača hrana itd. vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:

Vinko A. LEVSTIK
Director in lastnik

Hotel 'BLED' Via S. Croce in Gesuralemme 40, Roma, Tel., 777—102
in
Hotel-Penzijon 'DANILA' Via L. Luzzatti 31 Roma, Tel., 750—587

V vseh pravnih zadevah se lahko z zaupanjem obrnete na novega slovenskega odvetnika in notarja.

Naslov:
ANTONY AMBROŽIČ
Barrister, Notary Public
861 College St., Toronto, Ont.
Telefon: LE. 1-0715

MED SLOVENCI

Toronto

● **Slovenska šola** pri Mariji Pomagaj v Torontu je začela 20. sept. z rednim poukom. Pred tem so v avgustu končali tečaj za učitelje, ki ga je končalo 6 kandidatinj. V šolo je vpisanih 146 učencev in učenk.

● **V župniji Brezmadežne** je začela slovenska šola z rednim poukom. Tudi tam si sami vzgajajo učiteljski naraščaj. Opremili so si tudi šolo, tako da je sedaj prijetneje in uspešneje v šoli. Letos obiskuje šolo v sedmih razredih s paralelkami 165 učencev in učenk.

● **Mariborski škof** dr. Maksimiljan Držečnik je obiskal tudi Kanado in sicer 7. in 8. septembra. Na letališču sta ga pričakala oba gg. župnika iz Toronta, kamor je prišel v spremstvu g. župnika Jožeta Varga. To je bilo prvič, da je kak naslednik svetniškega Slomška stopil na kanadska tla. Škof A.M. Slomšek je gojil v srcu tiho željo pridružiti se škofu F. Baragi, da bi mu pomagal misijonariti med indijanci. Mariborski škof žal ni imel dosti časa, tako je lahko obiskal le torontski župniji in pa hamiltonsko, kjer je bil povsod navdušeno sprejet ter si je s svojo preprostostjo in prisrčnostjo osvojil srca Slovencev in Slovenk. Ob času svojega obiska je birmal 80 birmancev in imel koncelebrirane svete maše. Slovenska pesem je donela s korov in v dvoranah ter izpričevala slovenskemu cerkvenemu knezu iz Maribora, da slovenski svet v Kanadi ni v zatonu, da se slovenski duh širi med našo mladino tudi daleč od Slovenije; vse po zaslugi požrtvovalnih dušnih pastirjev in onih, ki jim je slovenska misel in beseda sveto izročilo. Sam g. škof je priznal, da mu je bil večer med Slovenci simpatičen in da se je počutil med nami kot doma na Štajerskem. Pridigoval je pri mašah ter nas opozarjal, naj ne pozabimo Boga in lepe materine besede, naj ne pozabimo Kristusove Matere, ki kraljuje med nami. Sprejel in pogovarjal se je z neštetimi. Pred odhodom iz Kanade si je g. škof v spremstvu g. župnika Tomca iz Hamiltona in g. župnika Vukšiniča ogledal zanimivosti Niagare in okolice. Slovenci v Kanadi smo ga vzljubili, in upamo, da je od nas odnesel le dobre utise.

● **V prvem tednu** meseca avgusta je bila tridnevna konferenca „Človečanskih pravic" v prostorih Združenih narodov v New Yorku. S kanadsko delegacijo se je konference udeležil tudi g. Peter Čekuta.

G. Čekuta je imel na tej konferenci 15-minutni govor o „Community Unity" — Družbeno sodelovanje. Delegati konference so bili različni socialni delavci iz držav, ki so zastopane v Z.D. Udeležencev je bilo čez 300.

● **Ravnatelj večerne šole** za angleščino v International Institute v Torontu je Slovenec g. Peter Čekuta. Koncem septembra je tudi vodil tečaj za nove učitelje angleščine za imigrante. Predavatelja sta bila med drugimi ga. Butovsky in g. Lynch, oba priznana predavatelja učiteljem.

● **V torontski mestni hiši** je bil 25. sept. letni občni zbor „Community Folk Art Council of Metropolitan Toronto". Za tretjega podpredsednika je bil izvoljen g. Peter Čekuta. Čestitamo!

● **6. septembra** so se člani Federacije etičnih listov udeležili ture z ladjo policije torontskega pristanišča. Slovenska država je bila tudi zastopana. Gostitelj je bil „Toronto Harbour Comssion".

Cleveland

● **Obisk mariborskega škofa**

V petek 30. avgusta je prišel v Cleveland mariborski škof dr. Maksimiljan Deržečnik, da obišče tukajšnje slovenske vernike in župnije. Na letališču so ga lepo sprejeli skupina slovenskih duhovnikov iz Clevelanda in družine Toplakova, Savernikova in Goreškova. V nedeljo 1. septembra ob enajstih dopoldne je prevzvišeni daroval sv. mašo pri Lurški Mariji na Providence Heights na Chardon Road in imel pridigo o slovenskem češčenju Marije. Sv. maše se je udeležilo veliko število Slovencev iz Clevelanda in okolice. Popoldan ob enih pa je bil v Slovenskem domu na Holmes Ave. banket v počastitev prevzvišenega. Tamkaj so ga lepo pozdravili zastopniki slovenskih verskih in kulturnih organizajij in ustanov. Iz Celevelanda je prevzvišeni odpotoval še v druga ameriška mesta. V Cleveland se je vrnil še na proslavo 75-letnice župnije sv. Vida.

● **25-letnica Turjaka in Grčaric.**

V nedeljo 8. septembra popoldan ob štirih je bila na Slovenski pristavi ob spominski kapeli proslava 25-letnice Turjaka in Grčaric, ki jo je pripravilo krajevno drustvo ZSPB "Tabor". Ob štirih se je pričela sv. maša, ki jo je daroval č.g. Jožef Falež, kaplan pri sv. Vidu, ki je imel tudi lepo priložnostno pridigo. Po sv. maši pa se je množica zbrala na pobočju lepo okrašenega Orlovega vrha k kratkemu sporedu. Spominski govor je govoril dr. Mate Resman, recitirala sta g. Ivan Jakomin pesem Marjana Jakopiča "Turjaškim junakom", g. Jože Dovjak pa žalostinke iz sv. pisma, možki zbor je pa zapel "Oj Doberdob" in domobrasko koračnico.

Skupina Clevelandčanov, ki je štela okrog sto ljudi, se je že ob dneh okrog praznika dela udeležila proslave 25-letnice Turjaka in Grčaric v Milwaukeu.

Za to obletnico je Zveza SPB "Tabor" izdala tudi prvi zvezek "Matice mrtvih", ki bo dokumentirala komunistična zločinstva nad Slovenci za časa revolucije in takoj po njej

● **Biserni jubilej.**

V nedeljo 15. septembra je praznovala župnija sv. Vida v Clevelandu 75-letnico svoje ustanovitve. Župnija sv. Vida je ena najstarejših in najmočnejših slovenskih župnij v Ameriki.

Proslavi je predsedoval clevelandski škof Clarence Isenmann, pontifikalno sv. mašo pa je daroval mariborski škof dr. Maksimiljan Deržečnik ob navzočnosti številnih slovenskih duhovnikov in vernikov, ki so napolnili veliko cerkev do kraja. Mnogi so prišli v narodnih nošah.

Po sv. maši je bil v šentviški dvorani slavnostni banket in številni govorniki so imeli lepe priložnostne nagovore, med njimi tudi seveda oba škofa.

● **Vinska trgatev.**

V nedeljo popoldan 22. septembra je odbor Slovenske pristave priredil na pristavi vinsko trgatev v tradicionalnem slogu. K uspehu trgatve je še pripomoglo krasno vreme in pa igranje "Soneta".

● **Akademski uspeh g. Ipavca**

Slovenski clevelandski rojak g. Charles F. Ipavec, odvetnik, je 4. septembra prejel na pravni fakulteti Case Western Reserve univerze v Clevelandu naslov "Master of Law" za svoje uspešne nadaljevalne študije pravne stroke. G.Ipavec je bil rojen v Sloveniji in je prišel v Ameriko, ko je bil star komaj 6 let. Po uspešnem šolanju je postal odvetnik. Zadnjih pet let je pravni svetovalec Zveze Slovenskih domov v Clevelandu, kjer tudi sicer aktivno sodeluje. G. Ipavec je član odvetniške pisarne Quinn, Horning, LaPorte and Ipavec, ki ima svoje prostore v poslopju National City Bank.

Chicago

● **Tetka štorklja je letos vzela** na "piko" predvsem slovenske družine. O nekaterih veselih dogodkih smo že poročali. V začetku septembra pa je potrkala ne vrata pri Stanetu in Mihaeli Symrajh in ju vprašala, če hočeta zalo deklico. Seveda sta jo z veseljem sprejela in določila, da bo njeno ime: Bernardka. Stari mami Mrs. Pavli Arko in vsem stricem čestitke!

● **Ob stoletnici smrti škofa** Friderika Barage je v teku akcija, da sedanji 22nd Place dobi ime po svetniškem škofu in pionirju, Slovencu Frideriku Baragi. Bog daj uspeha!

● **Odbor za vzgojo v Chicagu** je obljubil, da bo ena izmed novo zgrajenih šol v Chicagu nosila ime škofa Friderika Baraga.

● **Smrt slovenske šolske sestre.** Na Mount Asissi pri Lemontu, je podlega zavratni bolezni sestra provincialka Alverija Potochnik. Mir njeni duši!

● **Smrtna kosa je zasekala** novo vrzel med Slovenci. Rak je uničil mlado življenja Fredy-ja Konchana. Zapušča očeta Metoda Konchan, ženo Pavlo in več otrok. Sožalje vsem!

● **Demokratska konvencija v** Chicagu je obračala po naše po svojih dogodkih pozornost ne le Amerika, ampak vsega sveta. Hipi-ji in yipi-ji ter drugi mladostni razboriteži so ji hoteli s silo vtisniti svoj pečat. Policija in Narodna garda sta to preprečili. Bolje bi bilo, da se uvedejo primarne volitve. Konvencije ne dosegajo več svojega demokratskega cilja.

Mariborški škof med čikaškimi Slovenci

17. september ostane med čikaškimi Slovenci v nepozabnem spominu. Obiskal nas je prezvišeni škof mariborski, peti naslednik svetniškega škofa Slomška dr. Maksimilijan Držačnik. Bil je to prvi obisk škofa iz mariborske škofije. V torek 17. sept. dopoldne je bil sprejet pri čikaškem županu Daleyu v avdijenci, pri kateri mu je župan izročil kolajno častnega meščana mesta Chicago. Škof dr. Maksimilijan Držečnik je postal častni član mesta na seji mestnega sveta dne 10. sept. Dr. Ludvik Leskovar je znal za to pridobiti aldermana Vito Marzulo, ki zastopa tudi slovensko naselbino. Ta je stavil predlog o častnem meščanstvu mestni zbornici, ki ga je soglano sprejela. Mariborski škof je prvi Slovenec, ki je dosegel to izredno čast.

Zvečer ob 7. je bila v cerkvi sv. Štefana verska svečanost. Po slovesnem vhodu v cerkev, je imel škof lepo pridigo v kateri je vzpodbujal slovenske rojake k zvestobi do Boga in do materine besede. Sledile so pete litanije Matere božje in blagoslov z Najsvetejšim. Po cerkveni slovesnosti so se Slovenci zgrnili okrog častnega gosta. Rdeča preproga je bila položena zanj. Slovesnost je začel domači župnik p. Tomaž Hoge. Vodstvo programa je bilo v rokah dr. Leskovarja. Cerkveni pevski zbor je škofu v čast zapel 4 pesmi. Nato so se vrstili govorniki raznih organizacij, ki so izrekli škofu dobrodošlico. Za SNZ je govoril g. Mirko Gertaič. Za koneč je spregovoril zopet škof dr. Držečnik. Zahvali se je za lep sprejem in izrazil občudovanje nad tolikimi organizacijami, ki pomagajo vzdrževati slovenska izročila. Po končani uradni slovesnosti, so se Slovenci strnili okrog škofa, ki je imel za vsakega prijazno besedo. Prezvišeni je obljubil, da bo še prišel, če mu bo dana le prilika. V sredo 18. sept. se je Prezvišeni zopet z letalom vrnil nazaj v Maribor, sedež njegove škofije.

● *Kanadska pošta je v svojem* stoletnem obstoju služila tudi kot poštna hranilnica. Zaradi novega razvoja, ki nudi Kanadčanoma bančno službo v skoraj vseh na selbinah, bo pošta s 1. januarjem 1970 prenehala s to službo. Od 3. septembra letos pošta ne odpira več novih računov ter ne prejema vlog na že obstojeve račune. Od 296.000 računov je bila pretežna večina — 206.000 — neaktivna že nad 10 let. Pošta si bo prizadevala izplačati vse te račune v tej prehodni [illegible]

● *Na srečanju Slovencev v Wernauu* pri Stuttgartu, kjer se jih je zbralo okrog 1.200, so blagoslovili slovensko izseljensko zastavo, na kateri so vtkane besede: BOGU OTROCI, NARODU SINOVI, NIKOMUR HLAPCI.— fš

Zastopniki etničnih listov na turi po napravah torontskega pritanišča, ki ga je organiziral oddelek: "Toronto Harbour Commission". Na sliki v ladji torontske pristaniščne policije, v spremstvu predstavnika omenjene ustanove.

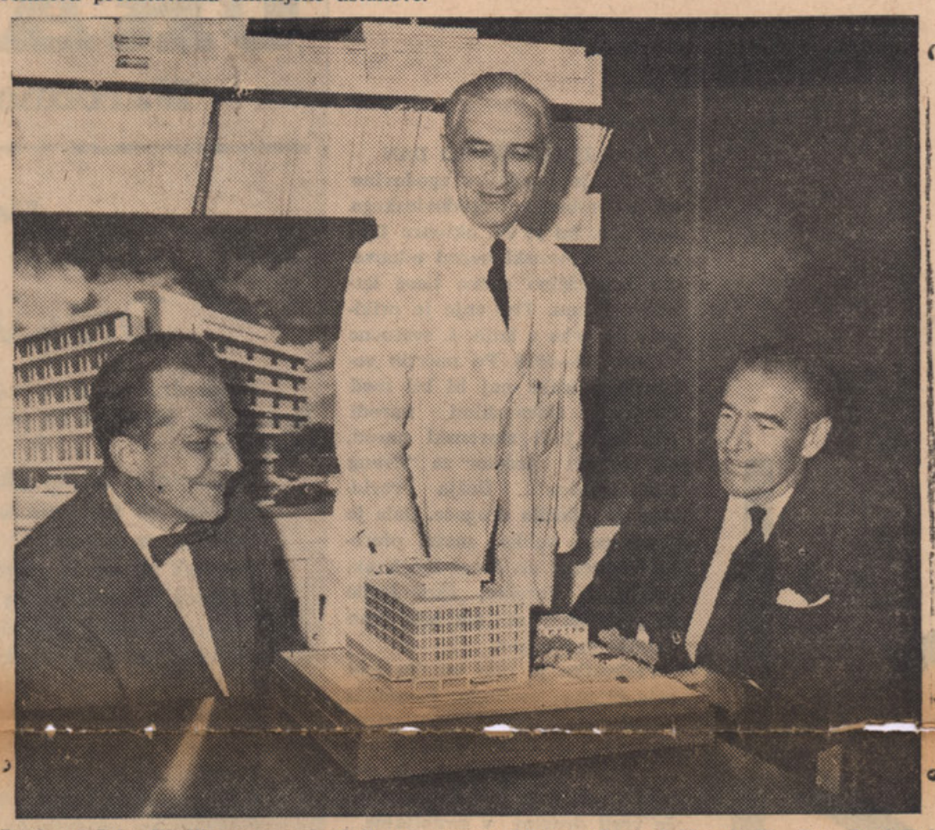

Profesor John W. Wevers, predsednik upravnega odbora "Central Hospital", Dr. Paul Rekai, soustanovitelj in upravnik in John S. Dinnick, predsednik družbe McLeod, Young & Weir, ki je tudi vodja kampanje za nabirko $700,000., ki jih rabijo za dokončanje nove bolnišnice ki je poznana tudi kot "novokanadska bolnišnica". Vsak dar, še tako majhen je dobrodošel in dobite zanj potrdilo ki ga rabite pri davčnem obračunu. Pošljite svoj dar na 331. Sherbourn St. Toronto. (Med pacijenti je bilo že več Slovencev in Slovenik!)

Za vaso Božnično posto

ZANDJI DAN ZA ODPOŠILJANJE BOŽIČNE POŠTE 1968.

Odposlano v Kanadi

za:	SUHOZEMSKA pisma	SUHOZEMSKA paketi	LETALSKA pisma	LETALSKA paketi
BRITAIN	Nov 28	Nov 11	Dec 14	Dec 9
EUROPEAN CONTINENT	Nov 15	Oct 22	Dec 11	Dec 7
REP. OF SOUTH AFRICA	Oct 29	Oct 21	Dec 11	Dec 7
INDIA & PAKISTAN	Oct 12	Oct 9	Dec 11	Dec 7
OTHER TRANS-ATLANTIC PLACES	Oct 12	Oct 7	Dec 9	Dec 6
ANTIGUA, BAHAMAS, BARBADOS & BERMUDA	Nov 18	Nov 11	Dec 12	Dec 9
JAMAICA	Nov 25	Nov 11	Dec 12	Dec 9
TRINIDAD	Nov 22	Nov 15	Dec 12	Dec 9
CENTRAL, SOUTH AMERICA & OTHER PLACES IN WEST INDIES	Nov 12	Nov 4	Dec 12	Dec 9
AUSTRALIA & NEW ZEALAND	Nov 1	Oct 24	Dec 12	Dec 9
JAPAN & HONG KONG	Nov 9	Nov 1	Dec 11	Dec 7
OTHER TRANS-PACIFIC PLACES	Oct 11	Oct 3	Dec 9	Dec 7

POSTES CANADA POST

NOVE MEDNARODNE CENE
Stopija v veljavo 1. Nov. 1968.

PISMA

SUHOZEMSKA POŠTA

Velika Britanija in Severna Irska in drugi kraji Commonwealth-a, Irska republika, Francija, Španija, Z.A.D., njihova ozemlja in posedovanja in vsi drugi kraji v Severni, Srednji in Južni Ameriki in zapadno indijsko otočje.	Kanadska pisemska cena
Vse druge države:	(12c prva unča 7c vsaka naslednja unča)

LETALSKA POŠTA

Z.A.D., njihova ozemlja in posedovanje:	10c vsaka unča
Velika Britanija in Severna Irska, Irska republika, Evropa, Bermuda, Mehika, Srednja in Južna Amerika in Zapadnjo indijsko otočje.	15c vsake ½ unče
Vse druge države:	25c vsake ½ unče

NEZALEPLJENE VOŠČILNE KARTE

SUHOZEMSKA POŠTA

Z.A.D., njihova ozemlja in posedovanja in druge države Severne, Srednje in Južne Amerike, Zapadno indijsko otočje in Španija.	5c prvi 2 unči 3c vsaki naslednji 2 unči
Vse druge države:	(6c prvi 2 unči 3c vsaki naslednji 2 unči)

LETALSKA POŠTA

Z.A.D., njihova ozemlja in posedovanja.	10c vsaka unča
Velika Britanija in Severna Irska, Irska republika, Evropa, Bermuda, Mehika, Srednja in Južna Amerika in Zapadno indijsko otočje.	15c vsaka unča
Vse druge države:	20c vsaka unča

● *V Muenchenu je bila 2. junija* v cerkvi sv. Bonifacija prva peta maša v esperantskem jeziku. Mašo je uglasbil slovenski komponist Janko Jezovškek. —fš

● **Smrt pobira duhovnike. Umrli** so: župnik Franc Nastran v Horjulu, župnik v pok. Jože Bakan v Murski Soboti, p. Alfonz Klemenčič v Ormožu ter katehet v pokoju Franc Lukman v Celju. fš.

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPREMICNINSKIH, DRUZINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA:

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR
278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — EMpire 4-4004

SLOVENIJA VČERAJ, DANES IN JUTRI

To je šest in dvajseto nadaljevanje nove "3 strani" SLOVENSKE DRŽAVE, namenjeno sistematični analizi tekočega razvoja razmer v Sloveniji in Jugoslaviji pod rahljajočo se komunistično oblastjo. Nova stran se bo razvila v vrsto stalnih rubrik o pomembnih razvojnih silnicah slovenske stvarnosti. Posamezne rubrike bodo pisali strokovnjaki na dotičnih področjih z lastno avtorsko odgovornostjo. Ker je tisk v Sloveniji še vedno zaprt v tesne okvire, svetovni tisk pa omejen na bolj slučajnostno in površinsko poročanje o tamkašnjen razvoju, upamo da bo globlja analiza na tej strani dopolnila važno vrzel v dosedanjem prikazovanju sprememb, katerih pomembnost presega politične meje Slovenije in Jugoslavije.

Uredništvo "Slovenske države"

MATE RESMAN

OB PETDESETLETNICI SLOVENSKEGA NARODNEGA PRAZNIKA

Ob petdeseti obletnici 29. oktobra 1918. obračamo Slovenci svoj pogled nazaj v zgodovino. Časovna razdalja polovice stoletja nam omogoča treznejšo in objektivnejšo presojo pomembnosti tega dne za nas Slovence.

Pravzaprav 29. oktober ni bil nikoli uradno proglašen za slovenski narodni praznik. Kot narodni praznik so ga spoznali Slovenci v boju z beograjskim centralizmom v času prve Jugoslavije, Slovenci, ki so uvideli, da "zedinjenje" ni rešilo slovenskih vprašanj in izpolnilo slovenskih pričakovanj. Tako je prišlo do spontanega prepričanja, da moramo Slovenci kot narodni praznik slaviti 29. oktober in ne 1. december.

Slovenci praznujemo 29. oktober kot svoj narodni praznik, ker pravilno čutimo, da je pomembnost tega zgodovinskega dne še najbližja idealu slovenske svobode in samouveljavljanja. V moderni slovenski zgodovini je 29. oktober prav gotovo najpomembnejši in najdalekosežnejši dan v narodnostnem in političnem smislu. Na ta da smo se otresli tisočletnega nemškega jarma. Napravili smo velik, velik korak naprej v boju za ohranitev in napram uresničevanju pogojev za mnogo manj oviran narodni, politični, kulturni in gospodarsko-socialni razvoj, napram idealu "Zedinjene Slovenije" naših očetov, dedov in pradedov. Posledica 29. oktobra je bila silna okrepitev slovenstva po večini slovenskega narodnega ozemlja in ogromen naroden, kulturen in gospodarski napredek. V tistih dneh smo imeli tudi svojo narodno vlado v Ljubljani, ki je za kratek čas upravljala slovenske državne posle.

Pomembnost in veličina 29. oktobra je v dejanju slovenske narodne volje, v dejanju odločitve za svobodo in v dejanju osvoboditve. Ta dan je dozorel kot plod slovenskega stremljenja in prizadevanj, bojev in žrtev za svobodo, vse od časa, ko smo se v takozvani pomladi evropskih narodov Slovenci prebudili tudi politično. Osnova vseh teh prizadevanj, to kar je bilo podlaga političnemu delu, pa je bilo dejstvo, da smo Slovenci narod, samobiten narod. To dejstvo pa nažalost, ni bilo mnogim političnim delavcem povsem jasno, posebno od časa, ko je jugoslovanska misel postala močnejša od misli na zedinjeno Slovenijo.

Tako nam 29. oktober ni prinesel polne uresničitve slovenskega narodno-političnega ideala, niti ne svobode vsem Slovencem. 29. oktobra 1918 nismo oklicali slovenske države, niti v dnevih in mesecih, ki so sledili, utrjevali temelje za lastno državnost v okviru nove jugoslovanske skupnosti, čeprav smo imeli priliko, saj smo imeli svojo vlado, ki je izvrševala državne funkcije.

29. oktober nam je praznik in opomin. Opomin, da moramo imeti jasen narodno-političen program, ki temelji na dejstvu slovenske samobitnosti. Opomin, da se moramo zanašati predvsem sami nase. Opomin, da se moramo na veliki dogodke pripravljati.

Verjetno bi bila naša zgodovina po 29. oktobru 1918. drugačna če bi več odločujočih ljudi delilo globoka spoznanja Ivana Cankarja, ki je v znamenitem govoru "Slovenci in Jugoslovani" leta 1913. vprašanje jugoslovanstva vsaj za Slovence jasno analiziral. Ivan Cankar je jasno povedal, da je vprašanje jugoslovanstva zgolj politično vprašanje, ki ga je treba ločiti od kulturnega in jezikovnega. Na osnovi tega stvarnega in jasnega razločevanja je pokazal tudi na pravilno politično rešitev v danih okoliščinah, namreč: federativno republiko enakopravnih narodov. Cankarjeve besede pa so naletele na gluha ušesa. Zidealizirana misel zedinjenja na osnovi nerealno pojmovanega jugoslovanstva je odločujočim slovenskim ljudem zameglila pogled in niso spoznali slovenske narodno-politične problematike v polnem, obsegu in pravi luči še manj pa iskali prave rešitve.

29. oktober je zgodovinski dan, ker nam je prinesel dogodke, ki po svoji pomembnosti presegajo dan, leto in dobo. Je pa tudi dan v zgodovini, ki je minil in minila sta tudi leto in doba. Ne smemo torej stremeti za ponovitvijo 29. oktobra, niti današnjega položaja presojati po tedanjih prilikah in merilih, tudi na to nas opominja 29. oktober 1918.

RUDOLF ČUJEŠ

Slovenski komunisti razpravljajo o kulturi

RAZMERJE MED KULTURO IN EKONOMIKO

....Celotelni proračun ljubljanske univerze je približno enak proračunu za slabe tri ure vietnamske vojne; ali: slabše pol kilometra ali pa še manj sodobne avtomobilske ceste stane toliko kolikor celoletno delovanje ljubljanske filozofske fakultete z vsemi njenimi 22 oddolki oz. katedrami, ki imajo za obstoj in suverenost slovenske narodne skupnosti vendarle neki pomen, naj bo že takšen ali drugačen.... Ta silna nesorazmerja skrivajo v sebi modrost in "modrosti" naše civilizacije: v principu in v mehanizmih. — Skeptičen sem: ali v takšnem civilizacijskem totalitarizmu kultura sploh lahko še igra kakšno neposredno vlogo pri humaniziranju avtomatične proizvodnje in avtomatično trošečega človeka? Civilizacija, ki je takšne proporce ustvarila, je do vprašanja očitno še bolj skeptična od mene....

Matjaž Kmecl, asistent na filozofski fakulteti v Ljubljani Teorija i n praksa, 1. IV., št, 12, str. 1737.

POGREŠA CELOVITIH RAZMIŠLJANJ

.....Pogrešam celovitih razmišljanj o kulturi našega družbenega bivanja. Ženemo se, prakticistično, od ene do druge praktične naloge, od problema do problema, premišljevanje o "gozdu" pa prepuščamo našemu zamejstvu, osamljenim modrovalcem in krogom, in se očitno vedemo tako, kot da nam tako premišljevanje ni potrebno....

....Bil je posvoje lep in velik pionirski čas, a prišel je trenutek, ko je treba odrasti....

France Forstnerič, publicist in urednik, Maribor, Teorija in praksa, 1. V, št. 1, str. 49.

DELAVCI IN KULTURA

....Podatek sociološke analize v nekem industrijskem kraju pove, da v enem letu 67,28% delavcev ni prebralo nobene leposlovne knjige; 96,66% ni bralo nikakršne poljudnoznanstvene literature, 91,8% nič politične literature, 70% delavcev ni bilo še nikoli v življenju na slikarski razstavi in 24% jih ni še nikoli videlo gledališke predstave....

Franci Pivec, absolvent filozofije, Teorije in praksa, 1 V., št. 1, str. 63.

TEMELJ IN NADSTAVBA

Kadar govorimo o socializmu, komunizmu ter kulturi, nam prihaja dokaj naravno v spomin mnogokrat navajan odstavek iz Marxovega uvoda v Kritiko politične ekonomije (1859):

Ljudje stopajo v družbeni proizvodnji, ki jo opravljajo, v določena razmerja, ki so nujna in neodvisna od njih volje; ta razmerja proizvodnje odgovarjajo določeni stopnji razvoja njih snovnih proizvajalnih sil. Celokupnost teh proizvajalnih razmer sestavlja gospodarsko strukturo družbe — resnični temelj, na katerem zrastejo zakonite in politične nadstavbe in katerim odgovarjajo določene oblike družbene zavesti. Način proizvodnje snovnega življenja določa splošni značaj družbenih, političnih in duhovnih procesov življenja. Človekove biti ne določa zavest ljudi, marveč nasprotno: njih družbena bit določa njih zavest.

Po tem tolmačenju je razmerje med proizvodnjo kot temeljem in kulturo kot nadstavbo enostransko pogojeno. Kultura je odvisni moment, ki je popolnoma podrejen neodvisnim proizvajalnim činiteljem.

Na žalost stvar ni tako enostavna.

Komunizem kot večina ideologij ni logično zaključen sestav. V njem je polno stvari, ki niso do kraja prečiščene. Kljub navidezni enostavnosti ter doslednosti, ki je večkrat umetno ustvarjena bodisi iz didaktičnih motivov, da bi bilo lažje razložiti celotno ideologijo, bodisi zaradi prizadevanja nasprotnikov komunizma, ki jim je na ta način zavračanje te poenostavljene ideologije olajšano. Kljub središčnemu položaju Marxa ni marksizem zgolj njegovo delo. Marx sam je izrazil svoj protest s tem, da je izjavil, da on sam ni marksist. Kljub temu, da je težko določiti zanesljivo, katere ideje pripadajo Marxu in katere Engelsu (oba sta bila zelo kavalirska drug do drugega v pripisovanju avtorstva), je danes splošno priznano, da je dialektični matrializem Engelsov prispevek. Pa celo Engels priznava, da more od proizvajalnih razmer odvisna nadstavba večkrat znatno vplivati na proizvajalne razmere same.

Ker poudarja marksizem važnost akcije in povsod stremi za oblastjo, je razumljivo, da je v borbi za oblast poudarjal določene vidike, ki so ljudem prijali, ter zanemarjal druge, ki jih za širjenje ni smatral primerne ali celo škodljive. Ko je danes komunizem v mnogih državah trdno na oblasti ter mu ne preti resna nevarnost niti od znotraj niti od zunaj, opazujemo, da prihajajo v komunizmu samem do izraza novi pojavi, ki v mnogočem ne odgovarjajo našemu stereotipnemu pojmovanju komunizma-socializma.

PREMIKI V KOMUNIZMU

Zadnje čase se veča literatura, ki se posebej peča z „mladim" Marxom. Deloma gre za objavo Marxovih del, ki so bila izdana sorazmerno pozno, deloma pa za novo tolmačenje. Na Zapadu naglaša zlasti Srich Fromm, da je bil Marxov namen duhovna emancipacija človeka, njegova osvoboditev iz verig gospodarskega determinizma, obnovitev človeka v njegovi človečanski polnosti, omogočiti mu, da najde enotnost in soglasje s sočlovekom in naravo (prim. njegov uvod v delo „Marx's Concept of Man" — Marxova zamisel človeka). Podobni poudarki na vrednost človekove osebe, na svobodo ustvarjanja, na omejevanje samovolje komunistične stranke in državnih organov, so postali dokaj vidni in glasni tudi v komunističnih državah.

TVEGANO TOLMAČENJE

Mnogi tolmačijo tako premikanje poudarkov v komunizmu kot oddaljevanje od striktnega komunizma in kot približevanju idejam osebnosti ter demokracije, ki temelje na judovsko-krščanskem izročilu. Tako pojmovanje je bilo očitno zlasti ob zadnjih dogodkih na Češko-Slovaškem. Letošnja destalinizacija pod vodstvom Dubčeka je pomenila občinstvu in celo večini politikov na Zahodu vračanje v svobodo in demokracijo, kakor ju pojmujemo na Zahodu. Podcenjevali ali namerno so zamolčevali izjave Dubčeka in njegovih sotrudnikov (kot so že preje Titove), da nova smer ni nikako oddaljevanje od komunizma, marveč **bolj pristna oblika komunizma,** ki je postala možna, ko je ogroženost komunizmu prenehala. Nedavno objavljeni Čornovilovi zapiski (The Chornovil Papers, McGraw-Hill, 1968), ki so jih pritihotapili iz Sovjetiji, kažejo, da opirajo ukrajinski intelektualci svoje zahteve po kulturni in državljanski svobodi na komunistično doktrino ter na sovjetsko zakonodajo.

V opravičilo tistih, ki so prepričani, da se komunizem bistveno spreminja (papež Janez XXIII. je opozoril na zgodovinsko izkustvo, da se nobeno zgodovinsko gibanje, in torej tudi ne komunizem, ne more izogniti spremembam, ki jih prinese s sabo čas), je treba priznati, da so ti novi premiki **v mnogih točkah taki, da odgovarjajo vsebinsko vrednotam, ki jih po navadi enačimo z judovsko-krščansko tradicijo.** Še več: ti novi poudarki ter nove družbene razmere so take, da dajejo tudi v komunističnih državah več možnosti obstoja in delovanja osebam in skupinam, ki ne sprejemajo komunistične filozofije, ki pa so se sprijaznile z novim gospodarskim in političnim redom vsaj toliko, da ga ne skušajo nasilno prevrniti (Branko Bošnjak daje npr. naslednje številke katoliškega tiska v Jugoslaviji: „Na Hrvaškem doseže letna naklada religioznih publikacij približno 4 milijone izvodov, v Sloveniji približno 3,5 milijona, v Srbiji približno 600.000 (vse številke se nanašajo na katoliške izdaje), v Bosni in Hercegovini 100.000, kar da skupaj 8,200.000 izvodov. Razen tega izhajajo različna službena glasila v letni nakladi približno 2,200.000 izvodov, nadalje različne knjige (200 knjig na leto), v nakladi 2 milijona izvodov, koledarji in molitveniki v nakladi približno enega milijona, kar znese novih 5 milijonov". TiP, V., str. 909).

Prav zaradi te vzporednosti med novimi poudarki v komunizmu ter vrednotami krščanstva kot tudi zaradi novih možnosti za poedince in skupine, ki so ohranili ali pa znova odkrili duhovne in verske vrednote, je treba ta razvoj v komunističnih državah — kljub znatnemu riziku — pozdraviti, ga pozitivno vrednotiti in — kolikor je to mogoče — tudi podpirati. Pri tem se je treba zavedati dvojnega:

Če se bodo ti novi poudarki osebne svobode, zakonite zaščite pravic poedinca, odprave samovoljnosti tako stranke kot državnih organov, pripravljenost priznati upravičenost večtirnosti in podobno trdno uveljavili v komunističnih deželah, še to ne pomeni, da bo ta razvoj sam vodil do velike duhovne in verske obnove. Tako stanje bo šele ustvarilo pogoje za tako spremembo, ki jo bo pa moral nekdo zavestno hoteti ter zanjo pridobivati.

Kot je pokazal primer s Češko-Slovaško, so taki poizkusi, čeprav izvirajo iz komunizma samega in nimajo nikake zveze s protikomunističnimi ideologijami ali gibanji, vedno tvegani. Vedno obstaja možnost, da bo kaka odločna skupina, čeprav manjšina, bodisi v taki državi sami (kot bi se bilo skoraj posrečilo v Jugoslaviji Rankoviču in njegovim pristašem) ali pa kaka druga komunistična država (zlasti Sovjetska zveza, možno pa tudi komunistična Kitajska ali kaka druga) tak razvoj s silo zatrla. Pričakovati je, kar se je tudi primerilo v primeru ČSR, da bo intervenirajoča država opravičevala svoje početje s kazanjem na prav te vzporednosti s krščanskimi vrednotami, ki sem jih zgoraj omenil, češ da to ni avtentičen razvoj komunizma, da ni svojska pot komunizma, marveč pojav protikomunizma.

V luči tega ozadja so zanimive razprave, ki jih imajo zadnje čase slovenski komunisti o kulturi.

ANKETA IN OKROGLA MIZA

Ivo Tavčar, član uredniškega odbora mesečne revije Teorija in praksa (TiP), ki jo izdaja Visoka šola za politične vede (VŠPV) v Ljubljani, je posvetil prvi članek letošnje aprilske številke vprašanju odnosa med komunizmom in kulturo. Ista revija je sprožila že prej posebno anketo o kulturi. Na šest stavljenih vprašanj je objavila odgovore v treh številkah „Aktualni intervju: Problemi kulture v naši družbi" (december 1967, januar in februar 1968), v katerem je izrazilo svoje mnenje 19 oseb. Anketo je zaključil pogovor „Za okroglo mizo: Problemi kulture v naši družbi" (april 1968). Poleg 11 oseb, sodelovalcev ankete, sta se ga udeležili še dve dodatni osebi. Akademik Josip Vidmar pa se je povrnil k vprašanju še v posebnem sestavku v 6-7 številki „Naš današnji problem".

KULTURE MEDČLOVEŠKIH ODNOSOV PRI NAS PREPROSTO NI

.... Brez uvodu in ovinkov si povejmo, da je bila kultura pri nas skozi malone ves porevolucijski čas izpostavljena dvema poglavitnima pritiskoma: idejnopolitičnemu oziroma ideološkemu in gmotnemu .... Kulture odprtih in sproščajočih medčloveških odnosov— pri nas preprosto ni....

Vasja Predan, publicist pri Naših razgledih, Teorija in praksa, 1. V., št. 1, str. 66.

ZA SLOVENSKO KULTURO JE POTREBNO SLOVENSKO GOSPODARSTVO

....menja sem, da sodi v kulturo v najširšem smislu tudi način prebivanja in proizvajanja, saj je danes več kot jasno, da bo lahko razvijal nacionalno kulturo le tisti, kdor si bo v proizvodnih območjih zagotavljal gmotno eksistenco za svoj specifični (npr. slovenski) duhovni obstoj....

Rado Jan, direktor gimnazije v Škofji Loki, Teorija in praksa, 1. V., št. 2, str. 234.

KULTURA, HUMANIZEM, SOCIALIZEM

Po Tavčarju kultura „izraža človekovo moč da obvladuje zakone narave in s tem hkrati zakone človeka samega...." Kultura je socializmu „tako pogoj kot cilj razvoja" (TiP, V., str. 531). Enako močno se izraža tudi Vidmar: „Vendar pa v idejno-moralnem odnosu do kulture.... pri nas vendarle počasi prihajamo do spoznanja, da je kultura zelo pomemben življenjski faktor, zlasti v socializmu, o katerem ne bom nikdar nehal ponavljati, da ni izvedljiv brez kulture in da je vsako poskušanje uresničiti ga brez kulture, popolnoma iluzorno" (TiP, V., str. 587).

Novi odnos komunistov do kulture utemeljuje Tavčar z ugotovitvijo: „Zreli smo, tako socialistična družba kot komunistično gibanje, da postanemo kritični tudi do samega sebe. Takšno spoznanje in takšna samozavest, ki je v bistvu hkrati kulturno osveščanje, pa sta najboljši pogoj za svoboden izraz kulture" (TiP, V., str. 532). Udeleženci ankete so zlasti kritizirali dvojni pritisk na kulturo v komunizmu: ideološkega in gmotnega. Tavčar prizna, da bo vedno neka napetost med kulturo in družbo: „Ni treba, da bi kopali po preteklosti, ugotavljali krivdo in iskali krivce, saj smo se naposled dokopali do spoznanja, da ne gre vseh težav v družbi razlagati niti z delom sovražnika niti ne z lastnimi napakami, temveč da gre več ali manj za težave družbene rasti, za razvojne neskladnosti in neenakomernosti ter za različne koristi in potrebe še vedno slojevite družbe — in tako prišli do spoznanja torej, da so konfliktne situacije navsezadnje pač nekaj normalnega tudi v socialistični družbi. .. **Marsikatera .. pretekla predstava o socializmu se nam je izkazala kot iluzija"** (TiP, V., str. 533 — poudarek moj). Rešitev za izravnavo teh napetosti med kulturo in družbo vidi Tavčar v samoupravljanju, ki „predpostavlja odprtost, ne pa zaprtost področij, medsebojno vplivanje in prežemanje" (TiP, V., str. 534). Komunisti bodo integrativni faktor v družbi in kulturi samo, če bodo kulturno ustvarjalni. Med razpadle iluzije spada tudi zamisel ideološkega monopola. „Seveda pa se komunisti zavedamo, da je ideološki monopolizem in monolitizem stvar preteklosti, čeprav take težave še niso obvladane. Odsevajo preživelo etatistično strukturo in nanjo vezano državno ideologijo, pa tudi arbitražno vlogo zeveze komunistov. Onemogoča kakršenkoli miselni kontakt in apriorno zavrača **dialog, ki je sedaj pogoj za razmah stvariteljstva v družbi, za njeno čimvečjo učinkovitost in čimvečjo človečnost. Zaradi tega ideološki pluralizem ni le mogoč in dopusten, ampak že obstaja"** (TiP, V., str. 535 — poudarek moj).

Pomen kulture za človeka vredno življenje so naglašali mnogi udeleženci ankete. Miloš Mikeln,

VSESTRANSKA KULTURNA AKCIJA

....zavest o potrebi po trajni, vsestranski kulturni akciji je treba uveljaviti kot nenehni humanistični proces preobrazbe družbe. Kajti družbe, v kateri ne prevladujejo ljudje z bogatimi duhovnimi potrebami, ne moremo šteti za humanistično, torej tudi ne za socialistično, ne glede na stopnjo doseženega materialnega blagostanja....

....Vemo, da je knjiga najpotrebnejša tistim, ki čutijo najmanjšo potrebo po branju, in zdi se mi, da je nesporazum nastal takrat, ko smo prepustili kulturo tržišču in njegovim zakonitostim, ne da bi poprej ali vsaj hkrati poskrbeli tudi za kulturo tega tržišča. Nujnost, da se samoupravljanje uveljavi tudi na področju kulture, ne sme biti zgolj administrativna akcija, še manj politično geslo, ta nujnost vključuje tudi potrebo po novem občinstvu z novimi potrebami.... (podčrtano v izvirniku).

Dragana Kraigher, asistent na VŠPV, Teorija in praksa, 1. V., št. 1, str. 56.

KNJIŽNE ZALOŽBE — TRGOVINE Z MEŠANIM BLAGOM

....Naj samo ugotovimo, da so pod pritiskom tržnega imperativa tudi mnoge naše založbe postale trgovine z mešanim blagom, kjer je slovenska knjiga najmanj cenjeni artikel, da ne govorimo o raznih Buffalo Billih, Winnetoujih in Tarznaih, ki naj rešujejo situacijo....

....za letni proračum je dobil neki naš klub 280 milijonov starih dinarjev plus sto milijonov za nakup igralcev iz drugih republik. Medtem ko so matične knjižnice dobile od sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti dotačijo 25 milijonov starih dinarjev z enako participacijo občin, torej je šlo v Sloveniji v enem letu 50 milijonov za te knjižnice, tako važne za osnovni razvoj knjižničarstva pri nas, 380 milijonov pa za potrebe enega samega kluba Očitno je nogomet važnejši za naš obstanek kot knjiga....

Mira Mihelič, književnik, Teorija in praksa, 1. V., št. 1, str. 59|60.

(dalje na 4. strani)

V LASTNEM ZRCALU . . .

"DRUŽBA, KI SE RAZKRAJA . . ."

(V zvezi z letošnjimi študentskimi demonstracijami v Beogradu in deloma tudi z zborovanjem v študentskem naselju v Ljubljani je študentski list TRIBUNA objavil članek, ki ga ponatiskujemo skoraj v celoti, ker je najzgovornejši prikaz sedanjih razmer v Sloveniji in ker je oblast zaradi tega članka to številko TRIBUNE zaplenila).

". . . Demonstracije, torej nekakšen iregularni način političnega delovanja, zbujajo dvom v učinkovitost in smotrnost političnih organizacij in institucij sploh . . Politične organizacije v naši družbi so pred svojim eksistenčnim problemom.

Družba v kateri temeljne organizacije ne funkcionirajo, v kateri ne funkcionirajo tiste organizacije ki so konstituirale to družbo v prisotni obliki, ta družba je v razkroju . . Družba v kateri politične organizacije stojijo ob strani, se od dogodkov distancirajo ali poskušajo lakirati nastalo stanje, to je nefunkcionalna družba. Družba v kateri so komunikacije tako slabe, kot so pri nas, je nekomunikativna družba. Onemogočen je dotik projektov. Časopisi dezinformirajo. Še tako ostre besede spregovorjene na tem ali onem zborovanju, na tem ali onem sestanku, se v časopisnem poročilu spreminjajo v dolgočasno, megleno besedičenje, iz katerega je mogoče razbrati, kateri od političnih funkcionarjev je bil prisoten. Za "rang lestvico" teh funkcionarjev so časopisi pač zelo zainteresirani.

Družba, v kateri gospodarstvo ne funkcionira pač pa nenehoma razmišljamo o takšni ali drugačni sistematični rešitvi, to je takšna družba, ki ne zmore več biti integrirana in urejena. Družba ki omogoča revščino in bogastvo obenem, je krivična družba. Družba, ki razpravlja o delitvi, ne pa o ustvarjanju dohodka, je perverzna družba. Družba ki protežira tiste, ki slabo gospodarijo, ki slabo mislijo in slabo vidijo, družba, ki hkrati tlači uspešne gospodarje, realistične mislece in tiste, ki vidijo dva koraka naprej namesto enega, je nora družba. Družba, ki ustvarja med delavci prepričanje, da jim intelektualci odjedajo kruh, je anarhija. Družba, ki ustvarja konflikte da bi z njimi zakrila nove konflikte, ki so že prisotni, družba, ki provocira umetne spore, da bi zamotila razmerja med resničnimi nasprotniki, to je družba brez smisla.

Da bi odpravili nastalo stanje, je treba storiti naslednje:

1. Vreči iz ZKS, ZMS, ZŠJ, SZDL birokrate, ki mislijo da je politično delo: pisalna miza, oblazinjen stol, telefon, smehljaj, osebni prestiž in osebno materialno blagostanje. Ti birokrati mislijo, da so v službi pri odgovoru na vsa temeljna družbena vprašanja, zato se obnašajo kot uradniki. Njihov interes je ohraniti hierarhične odnose in razmere, v katerih se napreduje po uradniški, ne po delovni logiki.

2. Omogočiti gospodarskim organizacijam, da same razpolagajo s sredstvi, ki jih ustvarjajo. Nobeno podjetje, ki mu prileti denar spod neba, ne bo dobro delovalo, če mu zanj ni treba migniti s prstom. Pokazati je treba resnična razmerja v jugoslovanskem gospodarstvu povedati tudi, kdo živi na račun koga drugega. Katera republike je žrtev?

3. Razbiti monolitnost političnega delovanja kjer so na zunaj vsi prijatelji. Zagotoviti javnost!

4. Tiste novinarje, ki niso sposobni poročati o političnih sporih, premestiti na materinsko stran. Naj pišejo o dojenčkih in poacah! kdor ne zna povedati resnice, naj piše laži. V naslov naj napiše: moje male laži!

5. Obdavčiti tiste tipe, ki si kupujejo mercedese za 9 milijonov in vikende za 25 milijonov, tiste buržuje, ki menjajo tip avtomobila kot srapco, tiste playboye, ki jim še ni minil čas salonov, svile in kristala! Kdor pošteno dela, naj dobi pošteno plačo. Kdor je kapitalist, naj odide!

6. Investirati tam, kjer je možnost prodajanja, in ne tam kjer je možnost "kraha". Nezaposlenosti ni mogoče rešiti za nekaj mesecev ali nekaj let, potem pa jo povečati. Inflacija je LSD.

7. Delati. Vsak naj dela tisto, za kar je sposoben. Vratarji s fakulteto in točilci bencina z znanjem šestih jezikov niso folklora.

Če tega ne bomo storili, bomo kar naenkrat opazili, da plavamo na suhem in si bomo odrgnili trebuh."

(Študentski list TRIBUNA, št. 22, Ljubljana, 17. junija 1968.)

Dober v vseh letnih časih

ACADIAN FOUR SEASONS Canadian Whisky

V okusnem zavoju — odličen za darila

ACADIAN— prvi na listi

ZA PIVCE, KI VEDO KAJ JE DOBRO
ACADIAN DISTILLERS, BRIDGETOWN, NOVA SCOTIA

HUMANAE VITAE

IZJAVA DR. POGAČNIKA OB OKROŽNICI

Ob izidu okrožnice Pavla VI "Humanae Vitae" je izdal ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik nasledno izjavo, ki jo v celoti ponatiskujemo. Uredništvo

Papeževa okrožnica o urejevanju rojstev ponavlja tele glavne katoliške nauke: namerni splav, namerna sterilizacija in prekinitev zakonskega dejanja niso nikoli dovoljeni. Poraba kontracepcijskih sredstev, n. pr. diafragme ali pilule, ki preprečuje spočetje, ni dovoljena. Obdobna zdržnost zakoncev, če so za to razlogi, je dovoljena.

Okrožnica bo morda povzročila ostrejšo ločitev duhov. Papež je imel mnogo poguma, da je te, za mnoge bridke nauke ponovil in s tem zavrgel življenjski slog mnogih, ki jim je prvi smoter užitek.

Katoličani, duhovniki in verniki, moremo biti samo veseli, da papež, najvišji učitelj Kristusovega nauka, brani človekovo dostojanstvo in svetost zakona. Med kristjani je zakon celo zakrament, ki daje zakoncem tudi božjo voljo, ne strežejo pa svojemu poželenju, kakor tisti, ki Boga ne poznajo. Koliko srečnih družin je med krščanskimi zakonci! Krščanski zakonci pa, ki zaradi neugodnih razmer trpe notranjo, stisko, ali zakonci, ki doživljajo padce, morda ponovne padce, vedo, da imajo v zakramentih pokore in sv. Rešnjege telesa dovolj močno zdravilo. Pogum in luč pa jim daje tudi očetovsko vodstvo duhovnika.

Koncil je povedal, kakšno vlogo imamo na svetu kristjani, ko je rekel: "Kar je duša v telesu, to morajo biti kristjani v svetu". Nauk Cerkve o zakonskem življenju sprejmimo radi tudi s srcem, ga skušajmo razumeti in ga tudi drugim prav tolmačimo. Krščanski zakonci naj si pa tudi med seboj dajejo poguma s tem, da se med seboj prepričujejo, da je tudi v zakonu mogoče z veseljem spolnjevat božjo voljo.

IN IZJAVE BELGIJSKIH ŠKOFOV

....Vendar tudi v primeru, kadar papež (ali kolegij škofov v edinosti z njim) ne uporablja polnosti svoje učeče oblasti, zahtevajo nauki, ki jih umi v moči oblasti, ki mu je zaupana, v načelu, da se jim verniki, utrjeni po duhu vere, versko podrede v mišljenju in volji....

4. Kljub temu pa sme oseba, ki je kompetentna v stvari, za katero gre, in ki je sposobna si ustvariti osebno ter dobro utemeljeno sodbo — kar nujno predpostavlja zadostno mero znanja — po skrbni presoji pred Bogom, priti do drugačnih zaključkov v določenih točkah. V takem primeru ima pravico slediti svojemu prepričanju, če je iskreno pripravljena še naprej raziskovati. (Škofje so na tem mestu dodali naslednjo opombo: Podoben nauk, ki ga najdemo tudi pri sv. Tomažu Akvinskem, navdihuje koncilsko Izjavo o verski svobodi)....

STALIŠČE KANADSKIH ŠKOFOV

Kanadski škofje so razpravljali na svoji redni polletni konferenci v Winnipegu tudi o okrožnici. Izdali so izjavo, ki govori o okrožnici le na splošno in povdarja, da je tudi v primerih okrožnice informirana vest poedinega katoličana končno merilo. Izrecno so izjavili, da verniki, ki ne zanikajo vere ali cerkvenega učiteljstva, pa po svoji vesti iz zadostnih razlogov uporabljajo protispočetna sredstva, ne greše. Obljubili so, da bodo po posvetovanju z duhovniki, laiki ter strokovnjaki izdali pozneje še podrobneljo izjavo, toda v glavnem so hoteli dati vernikom sredstva, da postanejo zreli katoličani.

Škofje so dobili pred konferenco pismo 55 članov profesorskega zbora univerze sv. Fračiška Ksaverija v Antigonishu, v keterem so prosili škofe, naj poudarijo v zvezi z okrožnico, da velja načelo svobode vesti tudi za področje urejanja rojstev.

ODMEVI DRUGOD

Več škofovskih konferenc po svetu, kot n. pr. v ZDA ni samo odobrilo okrožnice, marveč tudi zahtevajo, da sprejmejo verniki vse točke brez kakršne koli rezervacije. V nekaterih državah so bili kaznovani duhovniki, ki so se javno izrazili proti okrožnici oz. proti papeževi odločitvi, da sta za omejevanje rojstev katoličanom na razpolago samo zdržnost ter ritem. Trenutno se zdi, da je položaj najbolj zaostren v nadškofiji Washington, D.C. tako med dušnimi pastirji kot tudi na teološki fakulteti Katoliške univerze.

Škofje Nemčije, Avstrije in Nizozemske so v svojih izjavah sprejeli okrožnico, vendar so istočasno tako ali drugače vztrajali na splošnem načelu katoliške moralke, da je zadnji kriterij nravnih dejanj informirana vest poedinca, ki mora upoštevati tudi in zlasti nauke hierarhije, ki pa vendar končno odloči sam. —fš.

R. ČUJEŠ

Slovenski komunisti razpravljajo o kulturi

(dalje s 3. strani)

direktor Mestnega gledališča ljubljanskega, se je npr. izrazil: „Kulturnost v najširšem pomenu tega pojma in, seveda, predvsem ožje področje kulture, umetnosti in znanosti, je edino, kar lahko vzporedno z materialno blaginjo prinese družbi humanost in posamezniku zadostitev, napolnitev življenja" (TiP, V., str. 242). Pomembnost osebe je še bolj poudaril publicist Naših razgledov Vasja Predan, ko je označil za konstante omike „osebno znanje, osebno delo, osebno odgovornost, osebn **red** in osebno spoštovanje. Omiko skupnosti, kolektivno omiko je mogoče pričakovati samo iz osebne zavzetosti. Brez nje je skupna vizija fata morgana, ki dopušča vse, od ideološkega nasilja do najbanalnejšega (gmotnega) malverziranja in asocialnosti' (TiP, V., str. 67). Za Dragano Kraigher, asistentko na VŠPV: „(N)i samoupravne družbe brez razvitih, kulturnih osebnosti, zmožnih da uresničujejo njene principe.... (K)ajti družbe, v kateri ne prevladujejo ljudje z bogatimi duhovnimi potrebami, ne moremo šteti za humanistično, torej tudi ne za socialistično, ne glede na stopnjo doseženega materialnega blagostanja" (TiP, V., str. 55). Direktor drame SNG Bojan Štih zahteva, da se uveljavi „načelo, da je socialistična družba v prvi vrsti družba duhovno in kulturno prebujenega človeka" (TiP, V., str. 75), in France Hočevar, podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS naglaša, da „(V) kulturnih stvaritvah odseva ustvarjalnost in moč kake družbe" (TiP, V., str. 229).

KULTURA IN NARODNOST

Kakor so si bili udeleženci debate edini o pomenu kulture za poedinca in družbo ter o nujnosti osebne odgovornosti ter svobode izražanja v kulturi, tako sta očitni dve nasprotujoči si pojmovanji glede odnosa med slovensko kulturo in slovensko narodnostjo.

Zlasti v razpravah o pravicah slovenskega jezika so ponavljali nekateri znano Stalinovo formulacijo narodnostnega vprašanja „narodna oblika — socialistična vsebina". Asistent filozofske fakultete Matjaž Kmecl je npr. zapisal glede slovenščine: „V njem (jeziku) kaže kultura, ki je nadnacionalna in splošna, svoj narodni in enkratni obraz" (TiP, IV., str. 1737). Književnica Mira Mihelič je drugačnega mnenja: „Za nas Slovence ni bila kultura nikdar samo estetska manifestacija ustvarjalnosti, temveč zmeraj tudi naša narodna obramba, najučinkovitejše in hkrati nejplemenitejše sredstvo za uveljavljanje naših družbenih in nacionalnih hotenj"(TiP, V., str. 58). Direktor gimnazije v Škofji Loki Rado Jan zahteva zato samostojnost tudi v slovenskem narodnem gospodarstvu, ker bo le tako mogoče razvijati slovensko kulturo: „Potrebujemo nacionalni kulturni program kot integralni del nacionalnega gospodarskega programa. Program naj temelji na imanentnih potrebah nadaljnjega ekonomskega razvoja, tako da bo kulturni razvoj lahko omogočal gospodarskega, gospodarski pa kulturnega" (TiP, V., str. 239). Podprl ga je družbenopolitični delavec Ivo Tavčar, ki je pogumno pokazal tudi na krivca: „Federacija si namreč še zmerom prilašča pravice, ki ji po postavi ne gredo. Znan je boj za to, da zveza odpravi določila, koliko smemo ali ne smemo zajemati iz dohodka lastnega gospodarstva" (TiP, V., str. 245-246).

....Če že poudarjamo odgovornost republike za razvoj kulture (v kar štejem tako vzgojo in prosveto kakor znanost in umetnosti), se moramo tudi vprašati, ali je odgovornost republike tudi usklajena z njenimi možnostmi. Federacija si namreč še zmerom prilašča pravice, ki ji po ustavi ne gredo. Znan je boj za to, da zveza odpravi določila, koliko smemo ali ne smemo zajemati iz dohodka lastnega gospodarstva. Dokler ta boj ne bo izbojevan, bo nemogoče govoriti o polni odgovornosti republike. Kajti odnosi med gospodarstvom in negospodarstvom so odnosi znotraj narodne skupnosti, so protislovja, ki jih je mogoče urejati le na republiški ravni; saj gre za skladen in celovit narodni razvoj....

Ivo Tavčar, družbenopolitični delavec, Teorija in praksa, 1. V., št. 2, str. 245-246.

PASIFIZACIJA SPOSOBNIH

....Kultura zrači in deluje samo skozi osebnosti, v tem pogledu je politična oblast v preteklosti bolj zavirala kakor pa pospeševala razvojni sprejemala načela osebne odgovornosti, v pripravi in izpeljavi številnih reform, ki zadevajo kulturo, ni upoštevala stališča priznanih osebnosti, v javnem življenju jim ni dala mesta in odgovornosti, ki jim gredo. Posledica je bila pasivizacija sposobnih, ki umejo lastne interese podrejati splošnim; prevladali so povprečni, ki vidijo samo lastni račun, ali kvečjemu interese podjetja, v katerem so zaposleni. Nadvlada povprečnih je prišla predvsem do izraza v organih samoupravljanja, in to celo na fakultetah, kjer bi jo bili najmanj pričakovali....

Franjo Dominko, izredni profesor na univerzi v Ljubljani, Teorija in praksa, 1. V., št. 2, str. 223.

PEVCU VEDNO SREČA LAŽE, ON ŽIVI, VMRJE BREZ D'NARJA

(F. Prešeren)

....treba je samo pogledati rast življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v gospodarstvu zadnjih desetih inflacijskih letih.. in ga primerjati z rastjo proračunov kulturnih ustanov. Prvo je raslo po svojem "stihijskem" ključu, tudi po 20% na leto, drugo raste z muko po pet in šest odstotkov letno. Zato je danes umetnik, naj bo pisatelj ali gledališki igralec, v primerjavi z zaposlenimi drugod najmanj za 30 odstotkov slabše plačan, kot je bil pred desetimi leti....

Miloš Mikeln, direktor mestnega gledališča ljubljanskega, Teorija in praksa, 1. V., št. 2, str. 244.

....v decembru je kar cela vrsta direktorjev ljubljanskih šol opozorila svoje učiteljske in profesorske zbore, naj profesorji nikar preveč ne porabijo za novoletne praznike, ker da ni povsem gotovo, ali jim bodo lahko izplačali januarsko plačo....

Ciril Zlobec, pesnik, Teorija in praksa, 1. V., št. 2, str. 250.

PROTEST

"". . . Mi ne moremo zanikati tega da živimo v državi, v neki ureditvi, družbenem redu, ki si nujo prizadeva ukiniti spontanost in revolucionarnost ali pa jo vsaj usmeriti na nenevarna področja. Toda ta naša, ureditev ima še neko posebno lastnost, namreč to, da je država tesno povezana z ideologijo (dosti bolj kot v zahodnih državah, kjer imajo več strank in tako več ideologij, ena sicer vlada,a se mora vseeno ozirati tudi na druge) in ideologija se je tesno spojila z državo, postala je vodilo in konstituens ureditve,- postala je tisto, v imenu česar je ureditev spravljena v red. Zato je pri nas protest, ki je spontan in ni v skladu z ideologijo, apriori obsojen na neuspeh, največkrat ponižan na raven zločina in eksistentno nevaren za protestirajoče in na tak način onemogočen.

. . . Tudi to je jasno, kajti red navsezandnje ne more dovoliti govoriti o stvareh, ki niso daleč vstran in so blizu njemu, ali celo v njem, ker bi s tem lahko prišla na dan njekova lastna problematičnost. Čim pa red ni absoluten, potem več ni red in je že na poti v kaos in razkroj.

Naj povem še to: V Mariboru so lani v jeseni organizirali protestno zborovanje proti ameriški agresiji v Vietnamu. Nekdo je napisal govore, ki so jih razdelili po šolah in razredih, nato so učitelji in professorji, zopet v urejenih kolonah, odpeljali (namesto v šolo) mladino na trg (polovica mladine se je spotoma razgubila, druga polovica pa bi se, če bi mogla, in tu so potem naročeni govorniki brali govore. Mladinci v zadnjih vrstah so "fucali" in igrali "šnops", učitelji pa so sedeli na vrtu bližnje restavracije in se pogovarjali o cenah krompirja in sadja (to si mi povedali očividci).

Ni me sram priznati, da sem bil, ko sem to slišal, žalosten, a ne zato, ker bi se mi res odrekli moči in razumu, pač pa zato, ker kljub vsej naši vzgoji nismo sposobni (vsaj večina ne), da bi nas vojna v Vietnamu ali pa umor nekega črnca kakorkoli prizadel. Dostikrat sem že srečal študenta, ki mi je previdno priznal, da si ameriški črnci dostikrat niti ne zaslužijo boljšega ravnanja, in da si tudi on ne more mis liti, kako bi živel skupaj s črnci.

In še nekaj. Nekoč sem po radiu pol ure poslušal osemletne in starejše otroke, ki so brali protestna pisma proti vojni v Vietnamu. Nek otrok je moral trikrat začeti besede 'invazija imperialističnega kapitala na nerazvita področja" ker se je dvakrat zmotil. Že v njegovem glasu pa se je čutilo, da se mu niti ne sanja, kaj pomenijo te besede, ki mu jih je nekdo napisal na list, ki so mu ga dali prebrati. Drugič pa sem šel mimo zidu, na katerem je z velikimi, neenotnimi črkami pisalo: "Džonson je runkel" — navajam tako, kot je bilo napisano — in takoj sem bil prepričan, da je to dosti bolj avtentičen in izviren protest nekega otroka, kot pa tisto mučenje na radiu . . ."

(Anton Peršak v ljubljanskem študentskem listu TRIBUNA, 3. jun. 1968 štev. 21).

IZ SLOVENSKEGA TISKA

BIAFRA. Zaradi mednarodne zarote dva milijona ljudi obsojenih na smrt.

.... Na tem kosu Afrike se niso spoprijeli vzhodni in zahodni interesi kot v Vietnamu, ampak so nasprotno sovpadli trgovski interesi Anglije, politični interesi Sovjetske zveze in nazorski interesi mohamedanskih arabskih držav....

Z angleškimi 105- milimetrskimi havbicami in s tanki pod poveljstvom britanskih kolonialnih oficijev prodirajo Nigerijanci daleč notri v Biafro, potem ko so Sovjeti in Čeho-slovaki poslali svoje bombnike, s katerimi so egipčanski piloti uničili biafrska mesta, in potem ko sta Shell in BP dala denar in stezosledce za pohod preko petrolejskih polj. Zvezi kolonizatorjev, komunistov in kapitalistov stoji Biafra sama nasproti.

Biafra nima pravice, da bi bila samostojna država, čeprav je veliko bolj izobražena in razvita kot ostala Nigerija. Po mednarodni zaroti nima niti pravice do življenja.

Naša Luč. September 1968, str. 1.

Okrožnica je dvignial prah

Glede osnovnega vprašanja okrožnice se mora pa vsakdo pač sam odločati. Seveda je treba pri tem na eni strani izključiti vsak egoizem, na drugi se pa dodobra poglobiti v razloge obeh mnenj. Pri iskanju rešitve ne gre, ali vsaj ne bi smelo iti, za nič drugega kot za spoznanje resnice.

Naša Luč. September 1968, str. 3.

Č. g. Marko Kranjc — 80-letnik!

V „Klicu Triglava" beremo, da je v Rimu obhajal 80-letnico rojstva poznani štajerski rojak, doma od sv. Petra pri Mariboru, č. g. Marko Kranjc. Mož izredne, naravnost železne volje. Neumorni organizator štajerske mladine v Mladeniških zvezah takoj po prvi vojni, sodelavec pri mladinskem listu „Naš dom". Pozneje se je posvetil delu pri SLS, zlasti pa pri Slovenski kmečki zvezi vse do njenega razpusta. Pa smo delovali podtalno. Pozneje je bil izvoljen za poslanca v beograjski parlament kot zastopnik ptujskega okraja .

Izredno delaven, natančen. „Gospodična, tukaj pa manjka vejica," pa je morala gdč. Lojzka, ne on, naša uradnica napravito manjkajočo vejico. Ob 6. uri zvečer, ko smo se odpravljali domov, je privihral v pisarno. „Moramo izdati okrožnico." Pa je diktiral tako naglo, da je gdč. Lojzka vsa nervozna komaj sledila. So bile pomote. Tako smo dekanu Messnerju v Marenbergu odposlali prazno kuverto.... Spet je bila majhna burja. Je bila pač naglica. Gospod Marko je bil zelo discipliniran v stranki. Velik poštenjak. V Ljubljani sva se spet srečala. Pomagal se mu, dasi se nisem več popolnoma strinjal z njim. Pa tudi takrat, v vseh neprilikah, v stalni nevarnosti, poštenjak, ki se kar ni mogel odtrgati od linije, katero je mladi svet že zapuščal. Vseeno, ostal je to do danes kar je bil vseskozi: Vzoren slovenski duhovnik, predan slovenski ideji, dasi še po starem vzorcu.

Č. g. Marko! Saj ne bo zamere! Čestitke k tako visoki starosti in Bog daj, še mnogo zdravih, krepkih let.

tč.

- **V kratkem filmu Tedyy, ki** prikaže popoldan mladega fanta, ki hrepeni po ljubezni, je tudi slika slovenske cerkve z razločno vidno podobo Brezijanske Marije. Film so predvajali na CBC televizijskih postajah 28. sept. t.l. —fš.
- **Edvard Kocbek je član uredniškega** odbora revije Neues Forum, mednarodne revije za dialog med Vzhodom in Zahodom. Revijo izdajata založbi Guenther Neuning in Paul Kruntorad na Dunaju.
- **Osrednja proslava stoletnice** Baragove smrti v Dobrniču 28. julija je bila izredno slovesna. Na njej so se zbrali Slovenci iz vseh slovenskih škofij, pa tudi iz ostale Evrope. Zastopani so bili tudi Slovenci iz Južne Amerike, Združenih držav S.A. ter Kanade. Kot del proslave so blagoslovili v cerkvi nove orgle, iz proslave pa so poslali pozdravno brzojavko sodanjemu nasledniku Barage, škofu Salatku v Marquette. Manjša proslava je bila koncem avgusta v Metliki, odkoder je Baraga odpotval v Severno Ameriko. —fš.
- **Mariborksi škof dr. M. Držečnik** se je po vrnitvi iz Severne Amerike udeležil velikih proslav 750 letnega obstoja graške škofije. —fš.

NOVO FILOZOFSKO DELO

Po večlentem prizadevanju je končno uspelo slovenskemu teologu in filozofu Ludviku Bartelju, da mu je "Tipograf" v Rijeki natisnil filozofsko razpravo

ZADNJI TEMELJ REALNEGA IZKUSTVENEGA SVETA JE BOG

s podnaslovom: Predmetna teorija razširi svoje področje na istinite, realne predmete izkustvenega sveta.

Razpravi je napisal Spremo besedo slovenski filozof France Veber. Knjigo je mogoče naročiti pri avtorju: Rev. Ludvik Bartelj, Dole pri Litiji, Slovenija in stane $3.50